

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยนำมาสรุปและอภิปรายผลดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องประเพณีท้องถิ่น อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่น อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการตรวจสอบคุณภาพ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ หลักสูตรแม่บท จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรตลอดจนเนื้อหาที่จะพัฒนามาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น แล้วนำมากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของ Hilda Taba โดยใช้วิธีการปรับหลักสูตรแกนกลางให้เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยการปรับรายละเอียด ขอบข่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนผู้วิจัยยึดเนื้อหาของหลักสูตรท้องถิ่นและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นกรอบในการกำหนด ซึ่งได้มุ่งเน้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ สำหรับการวัดผลประเมินผลจะมีการวัดผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรได้ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรง พบว่ามีความสอดคล้องของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านนี้

หา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่จัดให้มีในหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ที่ระดับ 1.00

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล 4 ชนิด คือ แบบสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน แผนการสอน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ที่ผ่านการตรวจสอบจากประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

แผนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในหลักสูตรท้องถิ่นนี้มีจำนวน 6 แผนการสอน รวม 33 คาบ คาบละ 20 นาที เป็นแบบเรียงข้อ จากการตรวจสอบคุณภาพ พบว่าได้ค่า (IOC) อยู่ในระหว่าง 0.66 - 1.00

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในหลักสูตรท้องถิ่นนี้ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ จากการตรวจสอบคุณภาพพบว่าได้ค่า (IOC) อยู่ในระหว่าง 0.66 - 1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.18 ถึง 0.37 และค่าความเชื่อมั่น .69

แบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในหลักสูตรท้องถิ่นนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ของลิเคอร์ท จำนวน 19 ข้อจากการตรวจสอบคุณภาพ พบว่าได้ค่า (IOC) อยู่ในระหว่าง 0.66 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.22 ถึง 0.68 และค่าความเชื่อมั่น 0.87

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เป็นการนำหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 29 คน มีขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลอง (pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ
2. วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ก่อนการเรียนด้วยแบบวัดเจตคติ จำนวน 19 ข้อ
3. ทดลองสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. ทำการทดสอบหลังเรียน (post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกัน

การปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น เมื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้แล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรด้าน จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอนบางตอน ได้ปรับกิจกรรม และคาบเวลาเรียนในบางตอนเป็น 9 คาบ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้มากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อประเพณีท้องถิ่นหลังจากเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้คะแนนเฉลี่ย
2. การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t -test)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวัดเจตคติ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t -test)

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้
2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า
 - 2.1 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตร สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01
 - 2.2 ผลการวัดเจตคติของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าผลการวัดเจตคติของนักเรียนก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลจากการพัฒนาหลักสูตร ด้วยการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึงที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก เหมาะอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับนักเรียนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงเพราะ

1.1 หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นในเรื่องของการเปิดเรียนหรือการลาหยุดของวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงได้ จากการทำการวิจัยนำร่องของผู้วิจัยทำให้ทราบถึงความต้องการในการแก้ปัญหาและอนุรักษ์อย่างจริงจัง ของคนในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแบบถามความคิดเห็น ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง โดยให้ผู้นำชุมชน พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียน ครู นักเรียน ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึงเป็นผู้ลงความเห็น ผลที่ได้รับคือ ร้อยละ 96.55 ที่ได้ลงความเห็นว่าเป็นด้วยมากถึง มากที่สุด และ ร้อยละ 3.44 ที่ลงความเห็นว่าเป็นด้วยปานกลาง และยังมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ให้ความคิดเห็นบางท่านที่เน้นย้ำในเรื่องของการปลูกฝัง ส่งเสริมให้กับเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรักถิ่นฐานของตนเอง

1.2 หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่มีวิธีการ ขั้นตอน การจัดการทำเป็นกระบวนการ อย่างมีระบบและมีวิธีการที่สอดคล้องเหมาะสมเริ่มตั้งแต่ จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจปัญหาและสภาพความต้องการของท้องถิ่น ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตในด้านของวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ที่จะนำมาใช้กับเยาวชนที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นนี้ อันจะส่งผลไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของท้องถิ่น ได้

1.3 หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่ได้มีการนำแนวการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแม่บทมาเป็นกรอบในการดำเนินการรวมทั้งศึกษาข้อมูลโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่เน้นให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2535) ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสำรวจและศึกษาสภาพจริงของท้องถิ่นมาวิเคราะห์แล้วกำหนดสิ่งที่ต้องการให้มีในหลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยนำหลักสูตรแม่บทมาเป็นกรอบในการดำเนินการ แล้วจึงจะบรรจุเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ผ่านการเลือกสรรแล้ว

มาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังที่มีความเหมาะสมต่อเนื่องลงในโครงร่างหลักสูตรต่อไป โดยจะคำนึงถึงวุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจ ของผู้เรียนและตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดตามระยะเวลาที่เหมาะสมและได้คัดเลือกเอาประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหลักสูตร ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และผู้เรียนมีบทบาทการเรียนรู้ด้วยตนเองมาจัดให้เชื้อและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระมากที่สุด เช่นเดียวกับ ทวีป อภิสัทธ์ (2529, หน้า 3 อ้างอิงจาก ปรานี ศิริวรรณ, 2544, หน้า 29) ที่กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมนั้นด้วยตนเองและจะเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมนั้น สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (ประสิทธิ์ ศรีเดช, 2544, หน้า 100 อ้างอิงจาก รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 29) ได้เสนอแนวทางไว้ว่าในการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ควรมุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวทางต่าง ๆ ของเด็ก มีกิจกรรมที่หลากหลายสนุกสนาน ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ในส่วนของเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาหลักสูตรล้วนแต่เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว เกี่ยวพันกับการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้น่าสนใจยิ่งขึ้น และการจัดทำแผนการสอนที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้น เป็นแผนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะเป็นการจัดทำแผนการสอนที่น่าสนใจ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้มีการจัดทำรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของแผนการสอนมาเขียนเรียงลำดับเป็นข้อ ๆ ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจัดอยู่ในระดับที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริง

1.4 เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้คำนึงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร จากนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรหลาย ๆ ท่าน จึงได้นำส่วนที่เหมาะสมมาสังเคราะห์ประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นนี้ โดยเฉพาะการนำกรอบรูปแบบแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตร (Taba, 1962 อ้างอิงจาก สุนทร บำเรอราช, 2536, หน้า 151) มาใช้เป็นแนวทางมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยของการจัดกระทำอยู่หลายขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาสำรวจข้อมูลขั้นพื้นฐาน ทั้งทางด้านเอกสาร การสอบถาม พูดคุยการสัมภาษณ์ ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแบบถามความคิดเห็นในการจัดทำ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง โดยให้ผู้นำชุมชน พ่อค้า ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียน ครู นักเรียนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง เรื่องของการปลูกฝัง ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น เกิดความรักถิ่นฐานของตนเอง ตรงกับแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ ปรานี สังขะตะวรรณ (2534, หน้า 396) ได้กล่าว

ถึงการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดจากความเจริญภายในประเทศมีผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา สภาพปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนหนึ่ง ที่สามารถแก้ไขได้โดยการสร้างหลักสูตรขึ้นมาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีภูมิปัญญาเพื่อให้แก่ปัญหาสังคมได้ และชอุ่ม กรไกร (2537, หน้า 107) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในงานวิจัยการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนว่า ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น น่าจะได้มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม ประเพณี วิทยาการและแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น นำมาเป็นแนวทางในการกำหนด จุดหมายของหลักสูตร ตลอดจนจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นว่าการดำเนินการวิจัยนี้มีการตอบสนองความต้องการ

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น

ในการทดลองใช้หลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรท้องถิ่นนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่อาศัยในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง ได้มีการแสดงผลที่ทำให้สามารถมั่นใจได้ว่าหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง ดังจะเห็นได้จาก คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 10.17 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.30 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 17.93 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.69 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 สรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนโดยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานี้สูงขึ้นส่วนการวัดเจตคติของนักเรียนก่อนเรียน ซึ่งมีคะแนนรวมเฉลี่ย 3.46 จัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ได้มีโอกาสได้รู้ถึงกิจกรรมจึงพอมีความพึงพอใจอยู่บ้างแต่ไม่เด่นชัด และยังไม่ถึงขั้นเกิดความตระหนักในท้องถิ่น เมื่อได้เรียนรู้ถึงคุณค่าที่แท้จริงจึงส่งผลให้การวัดเจตคติหลังเรียนจัดอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งมีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.54 และสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 จึงเป็นเครื่องเน้นย้ำว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ตามหลักสูตรท้องถิ่นนี้แล้ว

นอกจากจะเกิดความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่นของตนเองแล้วยังเกิดความรัก ความพึงพอใจ ความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองเพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยา เจียมศักดิ์ (2539, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และส่งผลให้นักเรียนสนใจเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และงานศึกษาค้นคว้าของ สุวานี วรศักดิ์ (2543, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพเรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังเช่นหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา แสงงาม (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสนับสนุนเป็นการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเรื่องราวในท้องถิ่นเป็นความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับ สุดสายใจ ขาญณรงค์ (2540, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำงานวิจัยสอดคล้องกับเรื่องราวของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

จะเห็นว่าหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นนั้น เป็นหนทางที่ท้องถิ่นนั้น ๆ ใช้เป็นเครื่องมือหรือใช้เป็นวิธีการแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างถาวร ส่งผลให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความจริงใจในท้องถิ่น มีจิตสำนึกที่ติดต่อท้องถิ่นเกิดมองเห็นคุณค่าความงามของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นตน จนเกิดการพัฒนายั่งยืนของท้องถิ่น นำไปสู่ความความสงบสุขของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปทำให้เกิดประโยชน์ ปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ครูผู้สอนหรือผู้จัดทำจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่ายเช่น ชุมชน หน่วยงานของรัฐ ครู นักเรียน และผู้บริหารทุกฝ่าย จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ในแต่ละฝ่ายงานให้สัมพันธ์กันจะทำให้หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในส่วนของเนื้อหาสาระและความต้องการ ที่จะจัดให้มีในหลักสูตร ต้องเกิดจากความรู้ เนื้อหาสาระที่เป็นแก่นแท้ของท้องถิ่นจริง ๆ โดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1. หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในท้องถิ่นอำเภอบ้านบึง

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนลงปฏิบัติจริงเช่น การร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ การเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่น

3. ผู้สอนสามารถปรับอัตราเวลาเรียน มีการยืดหยุ่น ปรับขยายได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ใช้หลักสูตร

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการประเมินก่อนเรียนหลังเรียนทุกครั้งเพื่อ นักเรียนจะได้ทราบการพัฒนาด้านการเรียนรู้ของตนเอง

5. สามารถนำหลักหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องประเพณีท้องถิ่นของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น ๆ ทำได้โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ควรมีการเพิ่มเติมเนื้อหาของท้องถิ่นใกล้เคียงที่เด่นชัด เพื่อผู้เรียนจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบได้เด่นชัดขึ้น